

uw kenmerk

ons kenmerk
SEC XVIII
12AA-U-02-0584

bijlagen

vragen naar / e-mail
Lutgart De Buel
lutgart.debuel@azf.vlaanderen.be

telefoonnummer
02/553.50.13

datum
22.10.2002

Betreft : Vergadering van 4 oktober 2002.

Geachte,

Hierbij zend ik u een afschrift van het protocol nr. 183.554 overeenkomstig artikel 30 van het koninklijk besluit van 28 september 1984 tot uitvoering van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel.

Met de meeste hoogachting,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'L. Dewael'.

de voorzitter,
Patrick Dewael
Minister-president van de Vlaamse regering,
i.o. Lutgart De Buel
secretaris

SECTORCOMITE XVIII
VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST

protocol nr. 183.554

PROTOCOL HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN VAN
4 OKTOBER 2002 DIE GEVOERD WERDEN IN HET SECTORCOMITE XVIII VLAAMSE
GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST

over

Uitvoeringsmaatregelen van de wet van 11 juni 2002 en het KB en de
omzendbrief van 11 juli 2002 betreffende de bescherming tegen
geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk;
wijziging van artikel VIII 66, §2 van het Vlaams personeelsstatuut
van 15 juli 2002 wat betreft het aantal preventieadviseurs

door de afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

vaste leden

1. de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, voorzitter;
2. de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, ondervoorzitter;
3. de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening.

enerzijds,

en de afvaardigingen van de drie representatieve vakbonden:

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:
de heren Hilaere Berckmans

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten die onder meer de Christelijke Centrale van de Openbare Diensten en de ACV-Transport en Communicatie groepeerde, vertegenwoordigd door:
de heren Stefaan Van de Kerckhove
Jan François

- het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door:
mevrouw Michèle Claeys

anderzijds,

Werd een eenparig akkoord afgesloten over bijgaande nota aan het sectorcomité m.b.t. de Uitvoeringsmaatregelen van de wet van 11 juni 2002 en het KB en de omzendbrief van 11 juli 2002 betreffende de bescherming tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk; wijziging van artikel VIII 66, §2 van het Vlaams personeelsstatuut van 15 juli 2002 wat betreft het aantal preventieadviseurs.

De afvaardiging van de Algemene Centrale der Openbare Diensten wenst de volgende opmerking te maken. "Het voornemen van de overheid wordt ondergraven indien niets wordt gedaan aan het rancuneus optreden van chefs. Slachtoffers die hun klachten kenbaar maken, worden achteraf tweemaal zo hard gepest door het rancuneus gedrag van chefs. De functioneringsevaluatie wordt daarbij misbruikt. Het gevolg is dat het merendeel van de slachtoffers niet meer durft te reageren, ook niet via LIMITS. Ondanks het feit dat ACOD dit probleem reeds meermaals heeft aangekaart, gaat de toestand van kwaad naar erger."

Brussel, 10 oktober 2002

DE AFVAARDIGING VAN DE
REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten:

Julien Beckmeus

Voor de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten

[Handwritten signature]

Voor het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt

[Handwritten signature]

DE AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID

De Voorzitter,

Patrick Dewael
minister-president van de Vlaamse regering

Paul Van Grembergen

Paul Van Grembergen
Vlaams minister van Binnenlandse
Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en
Ambtenarenzaken

Dirk Van Mechelen
Vlaams minister van Financiën en
Begroting, Innovatie, Media en
Ruimtelijke Ordening

NOTA AAN DE LEDEN VAN HET SECTORCOMITE XVIII

uw kenmerk

ons kenmerk

bijlagen

vragen naar / e-mail

telefoonnummer

datum

Betreft : Uitvoeringsmaatregelen van de wet van 11 juni 2002 en het KB en de omzendbrief van 11 juli 2002 betreffende de bescherming tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk

1 INLEIDING

De wet van 11 juni 2002 heeft tot doel geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk (OSGW) te voorkomen en werknemers hiertegen te beschermen.

De wet is van toepassing op het geheel van de werknemers m.n. op de personeelsleden van de privé-sector, de openbare federale sector en de op regionale overheden, in casu op de personeelsleden van de Vlaamse administratie (diensten van de Vlaamse regering, Vlaamse wetenschappelijke instellingen en de Vlaamse openbare instellingen).

De wet van 11 juni 2002 en het KB en de omzendbrief van 11 juli 2002 verplicht organisaties te voorzien in een formele procedure voor het behandelen van klachten inzake geweld, pesterijen en OSGW. Deze taak dient wettelijk gezien opgenomen te worden door een preventieadviseur psychosociale aspecten die binnen de IDPB dient tewerkgesteld te worden. Deze preventieadviseur registreert formele klachten van personeelsleden en volgt deze op. Ook klachten van geweld, pesten en OSGW vanwege externe klanten t.o.v. personeelsleden dienen geregistreerd en opgevolgd te worden.

De wetgever voorziet tevens dat deze preventieadviseur in zijn opdracht kan bijgestaan worden door vertrouwenspersonen. Deze kunnen bvb. instaan voor het behandelen van klachten op een informele wijze. Het is op dit punt dat er een link kan gelegd worden tussen het bestaande beleid rond OSGW en pesten binnen het ministerie en de nieuwe verplichtingen vanuit de federale wetgever.

Binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap is reeds geruime tijd aandacht voor het beleid inzake OSGW en pesten en een positief arbeidsklimaat in het algemeen.

Zo bestaat er sinds 1996 een beleid inzake OSGW, opgenomen door de dienst Emancipatiezaken, dat voorziet in een aantal informele procedures om in OSGW-situaties tot een oplossing te komen. Daarnaast werd in '97 eveneens een extern meldpunt PLOEG opgericht door de afdeling HRM waar personeelsleden met klachten in verband met hun evaluatie of problemen inzake het leidinggeven van hun chef terecht kunnen. Sinds begin 2002 bestaat ook een meldpunt pesten en een beleid inzake pesten dat wordt opgenomen door de afdeling HRM en dat enerzijds focust op preventie van pesterijen en anderzijds ook nadruk legt op de informele aanpak van probleemsituaties.

Het bestaande beleid rond pesten en OSGW voorziet in een intern netwerk van vertrouwenspersonen en in een externe vertrouwenspersoon (VZW Limits). Dit systeem kan binnen het kader van de nieuwe wetgeving perfect behouden worden.

Daarnaast kan de nieuwe door de wetgever verplicht aan te stellen preventieadviseur voorzien in het formele luik van het beleid rond geweld, pesten en OSGW (behandeling formele klachten), naast de meer actieve rol die betrokkene heeft om de werkgever bij te staan in de maatregelen m.b.t. welzijn op het werk. In dit kader zal betrokkene er ook op toezien dat een volwaardig beleid inzake pesten, geweld en OSGW wordt ontwikkeld en daar in voorkomend geval ook actief aan meewerken.

2 BESPREKING VAN HET VOORSTEL

A. Duiding van reglementaire bepalingen m.b.t. de uitvoeringsmaatregelen van de wet van 11 juni 2002 en het KB en de omzendbrief van 11 juli 2002 betreffende de bescherming tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk

Het KB van 11 juli 2002 is op 1 juli 2002 in werking getreden en voorziet dat de overheid als werkgever dringend uitvoering moet geven aan een aantal wettelijke bepalingen inzake de bescherming tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk.

Volgens de federale omzendbrief van 11 juli 2002 moeten de werkgevers op een zeer concrete wijze, enerzijds een aantal maatregelen treffen die de werknemers die thans slachtoffer van geweld zijn, in staat stellen hun rechten te doen gelden en anderzijds moeten zij de nodige organisatorische maatregelen treffen om deze maatschappelijke plaag in de toekomst te beheersen via een efficiënt preventie- en informatiebeleid.

Volgende maatregelen dienen onverwijld genomen te worden:

1. Opstarten procedure van aanwijzing van een bevoegde preventieadviseur, deskundig op het vlak van de psychosociale aspecten van het werk, waaronder geweld, pesterijen en osgw;
2. In afwachting van de aanwijzing van een bevoegde preventieadviseur dient een beslissing genomen te worden over wie tijdens de overgangperiode tot 31 december 2002 (voorzien door de wetgever) de taken en opdrachten van deze preventieadviseur zal uitvoeren;
3. De personeelsleden dienen geïnformeerd te worden tot wie zij zich kunnen wenden indien zij menen slachtoffer te zijn van geweld, pesterijen of osgw.

Hierna wordt nader op de verschillende maatregelen ingegaan.

1. Opstarten procedure van aanwijzing van een bevoegde preventieadviseur (organieke regeling)

Onder de verschillende maatregelen die de werkgever moet treffen is de aanwijzing van een preventieadviseur die belast is met de specifieke problematiek van geweld, pesterijen en OSGW, de meest dringende. **Deze aanwijzing moet uiterlijk op 31 december 2002 effectief gebeurd zijn.**

Verschillende opties zijn mogelijk volgens artikel 16 van het KB van 11/7/2002 betreffende de bescherming tegen geweld, pesterijen en OSGW:

- Optie 1 : De overheid doet een beroep op een of meerdere personen binnen de organisatie die deskundig zijn op het vlak van de geweldproblematiek. Indien die persoon voldoet aan de voorwaarden voor de uitoefening van de functie als preventieadviseur, kan zijn kandidatuur in dat geval onverwijld aan het Hoog Overlegcomité Vlaamse Gemeenschap en Vlaams Gewest ter goedkeuring worden voorgelegd. Deze voorwaarden zijn vastgesteld in artikel 22, 5° van het KB van 27/3/1998¹ en zijn de volgende: academische vorming, bewijs leveren dat hij/zij met vrucht de aanvullende vorming van niveau 1 heeft gevolgd en hij/zij beschikt over een ervaring van vijf jaar op het vlak van de psychosociale aspecten van het werk. Deze persoon moet bovendien deel uitmaken van de IDPB.
- Optie 2 : De overheid beschikt binnen haar interne dienst (IDPBW) over een preventieadviseur die reeds belast is met taken en opdrachten m.b.t. de psycho-sociale aspecten van het werk. Indien deze persoon over drie jaar ervaring beschikt kan hij zijn activiteiten uitbreiden tot de problemen inzake geweld, pesterijen en OSGW overeenkomstig artikel 16 van het KB van 11/7/2002 betreffende de bescherming tegen geweld, pesterijen en OSGW.
- Optie 3 : De overheid telt reeds onder haar personeel vertrouwenspersonen die aangewezen zijn in het kader van andere wetgevingen betreffende OSGW. Die vertrouwenspersonen kunnen gelijkgesteld worden met een preventieadviseur indien zij voldoen aan de voorwaarden bedoeld in artikel 17 van het KB van 11/7/2002 en behoren dan uiteraard tot de IDPB. Over deze aanwijzing dient ook het akkoord gegeven te worden door het Hoog Overlegcomité.
- Optie 4 : De overheid heeft niet het voornemen om voor haar interne dienst een bevoegde preventieadviseur aan te werven. In dat geval dient zij beroep te doen op haar EDPB. Deze externe dienst zal haar de bevoegde preventieadviseur voorstellen wiens aanwijzing voor akkoord wordt voorgelegd aan het Hoog Overlegcomité.

2. Aanwijzing van een persoon die de taken en opdrachten van de bevoegde preventieadviseur zal uitoefenen tijdens de overgangperiode (1/7/2002 - 31/12/2002)

Het KB van 11/7/2002 voorziet een **overgangperiode van 6 maanden** voor de aanwijzing van een preventieadviseur.

In afwachting van de aanwijzing, worden de opdrachten en taken van de bevoegde preventieadviseur ingevolge artikel 19 van het KB van 11/7/2002 uitgeoefend door één van volgende personen:

1. Ofwel de preventieadviseur van de interne dienst wanneer de werkgever meer dan 20 werknemers tewerkstelt;
2. Ofwel de vertrouwenspersoon aangeduid in toepassing van de wetgeving inzake OSGW;

¹ KB van 27/3/1998 betreffende de Externe Diensten voor preventie en bescherming op het werk

3. Ofwel een preventieadviseur van de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk.

3. Informeren van het personeel

De personeelsleden dienen geïnformeerd te worden tot wie zij zich kunnen wenden indien zij menen slachtoffer te zijn van geweld, pesten of OSGW.

B. Trajectvoorstel voor het uitvoeren van de uitvoeringsmaatregelen

De wetgever voorziet overgangsmatregelen tot eind 2002 om te voldoen aan de nieuwe wetgeving. Daarnaast bevindt de Vlaamse overheid zich in een overgangsfase naar een nieuwe organisatiestructuur en dient ook hier rekening mee gehouden te worden teneinde een zekere continuïteit in het beleid te voorzien.

Het volgende traject wordt dan ook voorgesteld:

1. Overgangsmatregelen tot eind 2002:

Diensten van de Vlaamse regering (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen):

De VZW Limits kan in een overgangsfase de formele procedure die voorzien wordt in de wetgeving opvolgen. Het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid bevestigde op de vergadering van 23 juli 2002 reeds mondeling deze mogelijkheid.

Het bestaande informele beleid wordt voortgezet door de actoren die het opgestart hebben, t.t.z. de dienst Emancipatiezaken, de afdeling HRM en het netwerk van vertrouwenspersonen met achtergrond van HRM- of emancipatieverantwoordelijke.

VOI's:

VOI's die reeds aangesloten zijn bij de VZW Limits kunnen zich aansluiten bij deze werkwijze. (Op dit moment zijn 9 VOI's aangesloten bij het meldpunt Pesten, waargenomen door de VZW Limits). VOI's kunnen ook bestaande interne vertrouwenspersonen aanstellen om in de overgangsfase de taken van preventieadviseur psychosociale aspecten waar te nemen.

VOI's zouden er ook kunnen voor opteren om een eigen preventieadviseur (intern of extern) aan te stellen.

2. Maatregelen vanaf 31 december 2002 tot aan de reorganisatie:

Diensten van de Vlaamse regering (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen):

Een preventieadviseur wordt aangesteld voor het ministerie en de wetenschappelijke instellingen die het formele luik (formele klachtenbehandeling) van het beleid inzake geweld, pesten en OSGW op zich neemt. Hoewel wettelijk zou kunnen beroep gedaan worden op een EDPB (in casu Plus MT die vooral op het vlak van de arbeidsgeneeskunde actief is), is dit naar ons gevoel niet de beste oplossing. De IDPB dient zich in uitvoering van de wet op het welzijn hoe dan ook anders te organiseren en onder meer aandacht te besteden aan de psychosociale aspecten van het werk. Aangezien het beleid van de Vlaamse regering gericht is op preventieve acties en op de informele klachtenbehandeling, zal deze preventieadviseur beide opdrachten niet alleen inhoudelijk, maar wellicht ook materieel kunnen combineren. Ook op het vlak van de onafhankelijke positie van de behandelaar van de formele klachten, ligt de IDPB meer voor de hand.

NotasecXVIIIPesten...

Tenslotte verhoogt de inbedding van deze functie binnen de IDPB de kans op een geïntegreerde aanpak op het vlak van het preventief welzijnsbeleid.

Een aantal personeelsleden binnen het ministerie voldoen wellicht aan de voorwaarden om als preventieadviseur aangesteld te worden. Er dient dan ook zo snel mogelijk een interne oproep gelanceerd te worden om kandidaten voor de nieuwe functie van preventieadviseur te werven. Indien geen valabele kandidaten zich kandidaat stellen zal een externe werving dienen georganiseerd te worden.

Indien deze preventieadviseur toch niet op 1 januari 2003 in dienst kan treden (vb omdat de wervingsprocedure nog niet is afgerond, of omdat er nog geen akkoord van het Hoog Overlegcomité werd bekomen m.b.t. de voorgestelde kandidaat, of omdat betrokkene nog een opzegperiode bij een andere werkgever moet uitvoeren) zullen met de bestaande externe preventiedienst Plus MT afspraken gemaakt worden om deze functie tijdelijk op te nemen.

Het bestaande preventieve en informele beleid rond OSGW en pesten wordt gecontinueerd met de actoren uit omgevingen van HRM en Emancipatiezaken. Op termijn kan bekeken worden in hoeverre het wenselijk/noodzakelijk is taken of verantwoordelijkheden hierover te hevelen naar de preventieadviseur.

VOI's:

Voor de VOI's doen zich verschillende mogelijkheden voor, afhankelijk van hun toekomstig statuut in de nieuwe structuur:

- VOI's die IVA zonder rechtspersoonlijkheid worden, voor zover zij geen eigen preventieadviseur psychosociale aangelegenheden in dienst hebben, aangeraden om in afwachting van de operationalisering van reorganisatie beroep te doen op hun EDPB waarmee ze inzake arbeidsgeneeskunde samenwerken. Op dit moment kunnen zij immers nog geen beroep doen op de preventieadviseur van het ministerie. Deze behoort immers tot een andere rechtspersoon. In de nieuwe structuur zullen zij immers behoren tot de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap - Vlaams Gewest, waardoor zij zonder problemen kunnen aansluiten op de regeling die voor het huidige ministerie en de wetenschappelijke instellingen wordt uitgewerkt (met name een Gemeenschappelijke Dienst Preventie en Bescherming zoals omschreven onder punt 2.B.3 hierna).
- VOI's die IVA met rechtspersoonlijkheid worden, kunnen in de huidige context na de overgangperiode nog geen beroep doen op de preventieadviseur van het ministerie. Voor zover zij geen interne preventieadviseur aanstellen wordt aangeraden dat zij beroep doen op de externe preventiedienst waarmee zij verbonden zijn inzake arbeidsgeneeskunde. In de veronderstelling dat in de nieuwe organisatiestructuur een Gemeenschappelijke Dienst Preventie en Bescherming wordt opgericht (cfr punt 2.B.3 hierna), zou volgens de informatie waarover we thans beschikken ook een IVA met rechtspersoonlijk kunnen aansluiten bij deze GDPB.
- VOI's die EVA zullen worden zullen zich zelf moeten organiseren ten einde aan de wetgeving te voldoen: hetzij deelnemen aan de GDPB als daar een meerwaarde door ontstaat (en voorzover deze zo georganiseerd wordt dat dit mogelijk is, dit wordt ook nog verder onderzocht), hetzij een interne preventieadviseur aanstellen hetzij een externe preventiedienst voor veiligheid en bescherming op het werk voor deze functie aanspreken.

3. Maatregelen vanaf de reorganisatie:

Deze aangelegenheid maakt uiteraard deel uit van de nadere voorstellen inzake de sectorale invulling van de diverse beleidsdomeinen, waaronder het beleidsdomein Bestuurszaken. Vanuit het oogpunt van efficiëntie en de betrachting om een adequaat en geïntegreerd preventie- en beschermingsbeleid te kunnen voeren, wordt momenteel volgende werkhypothese gevolgd :

Huidige Diensten van de Vlaamse regering (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen):

In de toekomstige situatie wordt één Gemeenschappelijke Dienst Preventie en Bescherming (GDPB) voorzien, bevoegd voor de departementen en de IVA's. Deze GDPB wordt gehecht aan het departement van het Ministerie van Bestuurszaken en beschikt binnen elke beleidsdomein over een afdeling. Dit zou ook toelaten dat de preventieadviseur die vanaf 31 december 2002 werd aangesteld ook in de nieuwe structuur deze functie zou kunnen waarnemen voor alle ministeries van de toekomstige structuur.

Huidige VOI's:

Afhankelijk van de toekomstige organisatiestructuur en de juridische mogelijkheden per organisatie kunnen huidige VOI's dan voor het formele luik eveneens een beroep doen op de diensten van deze preventieadviseur van het (huidige) MVG.

- De toekomstige ministeries en de IVA's zonder rechtspersoonlijkheid zouden kunnen een beroep doen op de GDPB voor de formele klachtenbehandeling;
- Voor IVA's met rechtspersoonlijkheid zou dit volgens de informatie waarover we nu beschikken ook kunnen, maar daar rond wordt momenteel bevestiging gevraagd bij de federale overheid.
- EVA's zullen zich zelf moeten organiseren en ofwel aansluiten bij de op te richten GDPB (als de informatie waarover we nu beschikken bevestigd wordt door de federale overheid), ofwel de optie genomen vanaf 1 januari 2003 continueren.

C. Aanpassing van het Vlaams Personeelsstatuut

Daarnaast is het nog belangrijk op te merken dat de aanstelling van een bijkomend preventieadviseur voor het MVG als gevolg heeft dat het (gedereguleerd) Vlaams Personeelsstatuut - BVR van 15 juli 2002 - dient aangepast te worden: op dit moment voorziet art. VIII 66. §.2 immers slechts in 8 preventieadviseurs:

"Art. VIII 66. § 1. Voor de diensten van de Vlaamse regering is er één interne dienst door Preventie en Bescherming op het werk, hierna interne dienst te noemen, die als onafhankelijke entiteit is toegevoegd aan het college van secretarissen-generaal.

§ 2. De interne dienst is samengesteld uit acht preventieadviseurs en één preventieadviseur-coördinator, die de dienst leidt en die rechtstreeks rapporteert aan de voorzitter van het college van secretarissen-generaal."

Aangezien het huidige kader volzet is, dient het VPS aangepast te worden om toe te laten dat een bijkomende adviseur wordt geworven. Het aantal moet dus minstens op 9 gebracht te worden. In het kader van de regulering wordt evenwel voorgesteld om geen absoluut getal meer in te schrijven en in de tekst "8" te vervangen door "meerdere". Deze wijziging dient in te gaan op 1 oktober 2002 teneinde de opstart van de wervingsprocedure (eerst intern en indien nodig extern) mogelijk te maken.

Ik stel voor om deze wijziging na onderhandeling met de representatieve vakbonden te integreren in het eerste ontwerp tot bijsturing van het Vlaams Personeelsstatuut. Concreet gaat het om volgende tekst :

"Art. X. In artikel VIII 66, §2 wordt de woorden "8 preventieadviseurs" vervangen door "meerdere preventieadviseurs."

Art. Y. Artikel X heeft uitwerking met ingang van 1 oktober 2002."

Paul Van Grembergen
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken